

PUSTARE U BARANJI (7) – MIRKOVAC

Dr. sc. Milan Ivanović * Zdenko Samaržija, prof. *

* PANON - institut za strateške studije, Osijek

E-mail: panon.institut@gmail.com

Sažetak

Na području Baranje tijekom 19. i 20. st. postojalo je 20-tak pustara - naselja for-miranih kao specifične proizvodno-socijalne zajednice. Neke od njih više ne postoje, a ostale ubrzano gube stanovništvo i pred nestajanjem su. U seriji priloga 'Pustare u Baranji' - nakon pustara Bodorfok, Podunavlje, Zlatna Greda, Kozjak i Tikveš - u ovom će se radu obraditi pustara Mirkovac (mađarsko ime: Frigyesföld). Cilj je ovog istraživanja prikupiti relevantne po-datke o nastanku, razvoju i propadanju pustare Mirkovac. Ime pustare dolazi od mađarskog osobnog imena Frigyes (Hrvatski - Mirko, njem. Friedrich = Miroslav) i apelativa föld (zemlja). [3] Pustara se nalazi na području Kopačkog rita (5,2 km južno od naselja Kneževi Vinogradi) na 83 m nadmorske visine i danas upravno pripada općini Kneževi Vinogradi. (sl.1) Prvi put se naselje Frigyesföld spominje u 1850. godine u mađarskim statistikama i *shematismus ecclesiasticus*-ima (crkveni popis), a ucrtano je i na državnoj karti (1869.-1887). [1] [2] [9] U proteklom stoljeću na ovoj pustari živjelo je i radilo više stotina stanovnika. (tab. 1) Kako se modernizirala poljoprivreda, a društveni standard u selima postao kvalitetniji nego na pustarama - sma-njivao se broj stanovnika – tako da prema popisu iz 2011. na pustari Mirkovac živi 108 stanovnika.

Tablica 1. Broj stanovnika pustare Mirkovac

Godine	1869.	1880.	1900.	1910.	1914.	1948.	1953.
Br.stanovnika	617	400	286	313	294	974	817
Godine	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	
Br.stanovnika	773	559	121	233	135	108	

Mirkovac je od svojeg osnivanja imao značajnu ulogu u poslovnom sustavu Beljskog veleposjeda; 1860.-1880. Mirkovac je jedan od tri centra za uzgoj svinja. U stajama pustare 1900. g. bilo 113 muzih krava, 83 rasplodne junice, 14 bičića, 47 volića i 6 rasplodnih bikova, a proizvedeno je 237.000 lit. mlijeka, 174 t. sira, 1,5 t. maslaca; Vlastelinstvo je u Mirkovcu imalo i jedan (od pet) mlin te jednu (od osam)

ciglanu. U vrijeme Kraljevine Jugoslavije u Mirkovcu se i dalje proizvodi mlijeko. [8] U socijalističkoj Jugoslaviji Mirkovac 1947. g. ima 2700 ha zemlje od toga 1534 ha oranica, a i dalje se proizvodi mlijeko (farma sa 70 mliječih krava). Godine 1951. Mirkovac postaje jedna od samostalnih poljoprivrednih uprava u okviru PIK-a „Belje“, a 1960-tih tu je i uprava za tov goveda „Trokut“ (Mirkovac i pustare Jasenovac i Šebešir). Godine 1960. u Mirkovcu je utemeljena velika mehaničarska radionica sa 57 radnika. Pustara je uskotračnom željeznicom (građena 1906.-1915.) bila povezana sa pustarama Zeleno Polje, Brestovac, Jasenovac, Sokolovac, Zlatna Greda i pristaništem Kazuk na Dunavu. Godine 1984. na pustari Mirkovac je 366 zaposlenika „Belja“, od toga 15 VSS, 5 VŠS, 37 SSS, 5 VKV i 116 KV radnika. U naselju je postojala osnovna škola, ambulanta (čak i rodilište od 1954. do 1957.), trgovina, mesnica, brijačnica, slastičarnica, gostionica i Dom kulture s kino-dvoranom. Pustara je imala i svoj nogometni klub („Radnički“) te KUD „Mladi radnik“ koje je imalo i dramsku sekciju (kazališne predstave).

Slika 1
- Lokacija pustare
Mirkovac [6]

Ključne riječi: Baranja, „Belje“ holding, Kopački rit,
Mirkovac, pustare,